

СЕКЦІЯ 7
РАЦІОНАЛЬНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА
РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ. ЕЛЕКТРОНІКА. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА,
ЕЛЕКТРОМЕХАНІКА

УДК 621.327

Добровольська Л.Н., канд. техн. наук, професор
Собчук Д.С. канд. техн. наук, доцент
Луцький національний технічний університет, lsobchuk@gmail.com

АНАЛІЗ АВТОНОМНИХ СИСТЕМ ЕЛЕКТРОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Актуальність використання автономних систем для забезпечення якості електроенергії та надійного електроживлення у сільському господарстві базується на вивченні кількісних та якісних потоків електроенергії у технологічних процесах аграрно-промислових комплексів (АПК) з метою створення методів управління надійністю системи електроживлення, забезпечення якості електроенергії, які б забезпечували [1] підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва шляхом забезпечення надійності електроживлення та якості електроенергії. Основними стримуючими факторами розвитку електрозабезпечення сільськогосподарських споживачів є відсутність науково-технічних передумов побудови структури надійного та ефективного автономного електроживлення з власними джерелами, в умовах зниження показників якості електроенергії та виникнення перерв електропостачання. Необхідно розробити науково-технічних передумови побудови автономних систем електроживлення з різнорідними джерелами. Для досягнення мети необхідно провести аналіз існуючих і перспективних структур автономних систем електроживлення, особливостей їх впливу на систему централізованого електропостачання та режими електроспоживання технологічних процесів у сільському господарстві, обґрунтувати впровадження автономних систем електроживлення для сільськогосподарських споживачів. Як показано в [2] сучасні тенденції розвитку малої електроенергетики передбачають використання у автономних системах різних класів джерел електроенергії, які поділяються на дві основні групи – традиційні та відновлювані.

Використання відновлюваних джерел енергії на сьогодні є важливим напрямком розвитку енергетики України як з економічних, так і з політичних міркувань. З одного боку низький рівень забезпеченості власними первинними енергоносіями, а з іншого – Україна має великий потенціал у галузі відновлюваної енергетики. Для забезпечення надійного електропостачання система має забезпечити відповідний рівень структурної та функціональної надійності [3]. ВДЕ впливає на балансову надійність, складову функціональної надійності [3]. Через свою нестабільність ВДЕ створює неоднозначний вплив на балансову надійність. Аналіз добових графіків дозволяє говорити про неспівпадання максимумів генерації ВДЕ і навантаження, що негативно впливає на забезпечення балансу. Нарощування потужностей ВДЕ частково може покращити балансову надійність, але це може негативно вплинути на якість напруги. В залежності від співвідношення генерованої потужності ВДЕ і споживаної потужності на фідері, до якого підключено джерело, якість напруги може змінюватись. Тому в показникові якості функціонування необхідно врахувати якість напруги. В [4] запропоновано математичну модель показника якості функціонування локальної електричної мережі, який дозволяє врахувати функціональну готовність до забезпечення надійного і якісного електропостачання. Показник дозволяє виконувати оцінювання впливу ВДЕ на функціональну готовність розподільних електричних мереж.

Параметри та режими роботи резервних джерел визначаються з аналізу вимог споживачів, що живляться з шин системи загального живлення та особливостей роботи споживачів, приєднаних до шин підсистем гарантованого, безперервного та якісного живлення.

Список посилань

1. Лежнюк П.Д. Відновлені джерела енергії як засіб підвищення якості електропостачання / Лежнюк П.Д., Комар В.О., Собчук Д.С. // Енергетика та електрифікація. – 2015. – №12. – С. 23–26.
2. Мішин В.И. Методика розрахунку характеристик автономних асинхронних генераторів зі змішаним ємнісним збудженням // Мішин В.И., Каплун В.В. та ін. – НАУ. Київ – 2007. – 44 с.
3. Лежнюк П.Д. Оцінка впливу на якість функціонування локальної електричної системи відновлюваних джерел електроенергії / Лежнюк П.Д., Комар В.А., Собчук Д.С. // Енергетика та комп'ютерно-інтегровані технології в АПК. – 2014. – №1. – с. 6–8.
4. Биллinton Р. Оценка надежности электроэнергетических систем / Биллinton Р., Аллам Р.; пер. с англ. В. А. Туфанова; под ред. Ю. А. Фокина. – М.: Энергоатомиздат, 1988. – 288 с.

УДК 628.3

Трус І.М., канд. техн. наук, доцент
Гомеля М.Д., докт. техн. наук, професор
Твердохліб М.М., канд. техн. наук, ст.викладач
Галиш В.В., канд. хім. наук, доцент
Сіренко Л.В., канд. техн. наук, доцент
Тараненко А.С., студент

Національний технічний університет України «КПІ ім. І. Сікорського», inna.trus.m@gmail.com

ВИЛУЧЕННЯ ІОНІВ ВАЖКИХ МЕТАЛІВ З ВОДИ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ІОННОГО ОБМІНУ

Забруднення природних та стічних вод важкими металами є однією з головних проблем у всьому світі і потребує уваги, оскільки важкі метали, що перевищують допустимий діапазон концентрацій, загрожують як рослинному, тваринному життю, так і людині. У багатьох випадках при моніторингу водних об'єктів використовуються недостатньо точні методи і прилади контролю для того, щоб оцінити справжній стан водойм та майже не враховується зростання концентрації важких металів у воді при евтрофікації водойм. Нині досить широко застосовують фізико-хімічні методи вилучення важких металів із природних та стічних вод. Все більшу увагу привертають методи очищення, засновані на іонному обміні з використанням природних і синтетичних матеріалів, що дозволяють не тільки отримувати іони важких металів із стічних вод, а й повторно використовувати стічні води в оборотному водопостачанні [1].

Неорганічні синтетичні іоніти включають силікагелі, пермутити, важкорозчинні оксиди і гідроксиди алюмінію, хрому, цирконію та інших металів. Властивості обміну катіонів, що має силікагель, пов'язані з властивістю обміну іонів водню, що входять в склад гідроксильних груп на катіони металів, які проявляються в лужному середовищі. Катіонообмінними властивостями володіють і пермутити що одержуються сплавом з'єднань, що містять в своєму складі алюміній і кремній.

Органічними природними іонітами являються гумінові кислоти ґрунту і вугілля. Вони мають слабокислотні властивості. Посилення кислотних властивостей і обмінної ємності вугілля можливо при подрібненні і сульфуванні в надлишку оліума.

Іоніти з сульфовугілля є доступними поліелектролітами, що містять у своєму складі як сильно- так і слабокислотні групи. Недоліком таких іонітів є їх мала хімічна стійкість і механічна міцність зерен, а також невелика обмінна ємність, що особливо виражено в нейтральному середовищі.